NORAKSTS

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A42768009
AA43-0052-13/9

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2013.gada 30.janvārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Liniņa,
tiesneši I.Amona un V.Poķis,

piedaloties pieteicējam *B.K.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicināto iestāžu Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārstāvei *O.G.* un */ieslodzījuma vieta/* pārstāvei *S.R.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu *B.K.* pieteikumā par */ieslodzījuma vieta/* administrācijas faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma atlīdzināšanu sakarā ar *B.K.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 7.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2009.gada 16.februārī Ieslodzījuma vietu pārvaldē saņemta notiesātā *B.K.* sūdzība, kurā lūgts atzīt par prettiesisku */ieslodzījuma vieta/* administrācijas faktisko rīcību, kas izpaudusies kā *B.K.* 2009.gada 22.oktobra iesnieguma Juridiskās palīdzības administrācijai nozaudēšana, kā rezultātā minētais iesniegums netika ne nosūtīts, ne atdots atpakaļ nosūtītājam, kā arī atlīdzināt morālo kaitējumu Ls 100 apmērā.

[2] 2009.gada 19.martā Ieslodzījuma vietu pārvalde (turpmāk arī – Pārvalde) pieņēma lēmumu Nr.1/17-K/695 (turpmāk – Lēmums), kas pamatots ar turpmāk minēto.

[2.1] */ieslodzījuma vieta/* administrācija sniegusi informāciju, ka nav saņēmusi *B.K.* 2008.gada 23.oktobra iesniegumu Juridiskās palīdzības administrācijai.

[2.2] Sūdzībā norādīto apstākļu pārbaudes laikā secināts, ka */ieslodzījuma vieta/* administrācija ievēro normatīvo aktu prasības, kas regulē ieslodzīto korespondences apriti cietumā. Pārvaldes ieskatā, kritiski vērtējams *B.K.* norādītais, ka korespondences nozaudēšanā vainojama cietuma administrācija, kā arī pārvaldē nav saņemti apstiprinoši pierādījumi par korespondences iesniegšanu cietuma administrācijā.

[2.3] Tādējādi Pārvalde secina, ka nav pamata uzskatīt, ka *B.K.* iesniedzis nosūtīšanai */ieslodzījuma vieta/* administrācijai 2008.gada 23.oktobra korespondenci, kas adresēta Juridiskās palīdzības administrācijai, līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka */ieslodzījuma vieta/* administrācija būtu nozaudējusi *B.K.* korespondenci.

[2.4] Tā kā nav konstatējama */ieslodzījuma vieta/* administrācijas veikta prettiesiska faktiskā rīcība, nav pamata konstatēt arī nodarīto morālo kaitējumu.

[3] 2009.gada 22.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *B.K.* (turpmāk – pieteicējs) pieteikums, kurā lūgts atzīt par prettiesisku */ieslodzījuma vieta/* administrācijas faktisko rīcību - pieteicēja 2008.gada 22.oktobra iesnieguma Juridiskās palīdzības administrācijai nenosūtīšanu un iesnieguma neatdošanu atpakaļ pieteicējam, atzīt Lēmumu par prettiesisku, kā arī atlīdzināt nodarīto morālo kaitējumu Ls 300 apmērā.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minēto.

[3.1] Pieteicējs atkārtoti vērsies Juridiskās palīdzības administrācijā ar lūgumu atsūtīt juridiskās palīdzības pieprasījuma veidlapu. Pieteicējs juridiskās palīdzības pieprasījuma veidlapu saņēmis ar Juridiskās palīdzības administrācijas 2008.gada 13.augusta atbildi.

[3.2] 2008.gada 23.oktobrī pieteicējs iesniedzis */ieslodzījuma vieta/* darbiniekiem nosūtīšanai juridiskās palīdzības pieprasījumu Juridiskās palīdzības administrācijai. Minētais pieprasījums bijis pievienots 2008.gada 23.oktobra iesniegumam, kas adresēts */ieslodzījuma vieta/* priekšniekam un kurā lūgts minēto korespondenci nosūtīt par cietuma līdzekļiem. Tā kā juridiskās palīdzības pieprasījums netika atdots pieteicējam atpakaļ, pieteicējs uzskatījis, ka tas ir nosūtīts Juridiskās palīdzības administrācijai.

[3.3] No Juridiskās palīdzības administrācijas noteiktajā laikā pieteicējs atbildi nav saņēmis, tādēļ vērsies cietuma administrācijā ar iesniegumu par 2008.gada 23.oktobrī iesniegtās korespondences nosūtīšanu. Uz minēto iesniegumu, */ieslodzījuma vieta/* administrācija atbildējusi, ka 2008.gada 23.oktobrī no pieteicēja korespondence nosūtīšanai Juridiskās palīdzības administrācijai nav saņemta.

[3.4] 2008.gada 27.oktobrī pieteicējs pārvietots uz citu cietuma korpusu, savukārt 2008.gada 29.oktobrī pārvietots uz */ieslodzījuma vieta/1*. */ieslodzījuma vieta/* pieteicējs atgriezies 2008.gada 5.decembrī. 2008.gada 10.decembrī pēc karantīnas pārvietots citā korpusā un citā kamerā. Pēc pieteicēja rīcībā esošās informācijas 2008.gada 23.oktobrī nodotā korespondence tika atnesta atpakaļ uz kameru, kurā pieteicējs vairs neatradās.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 7.februāra spriedumu *B.K.* pieteikums noraidīts. Spriedums pamatots ar turpmāk minēto.

[4.1] No Latvijas sodu izpildes kodeksa (turpmāk arī – Kodekss) 50.panta pirmās, otrās un ceturtās daļas, secināts, ka 2008.gada 22. – 24.oktobrī pieteicējs bija tiesīgs prasīt */ieslodzījuma vieta/* administrācijai, lai tā par brīvības atņemšanas iestādes līdzekļiem nosūta viņa iesniegumu juridiskās palīdzības saņemšanai, gadījumā, ja tāds iesniegums */ieslodzījuma vieta/* administrācijai bija iesniegts, jo 2008.gada 22. – 24.oktobrī pieteicēja personīgajā kontā naudas līdzekļu nebija *(lietas 87.lapa)*.

[4.2] Lietas materiālos atrodas ieslodzīto priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību reģistrācijas žurnāla Nr.1/57 un nosūtāmo notiesāto priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību reģistrācijas žurnāla Nr.82 apliecinātas kopijas par laika periodu no 2008.gada 16.oktobra līdz 31.oktobrim *(lietas 88. – 90., 91. – 96.lapas)*.

No ierakstiem minētajos žurnālos tiesa secināja, ka laika periodā no 2008.gada 16.oktobra līdz 2008.gada 31.oktobrim */ieslodzījuma vieta/* administrācija nav saņēmusi nosūtīšanai pieteicēja 2008.gada 22.oktobra iesniegumu juridiskās palīdzības saņemšanai. Pieteicēja norādītajā datumā - 2008.gada 23.oktobrī, */ieslodzījuma vieta/* administrācija ir saņēmusi divus citus pieteicēja iesniegumus – nosūtīšanai Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijai un Latvijas Republikas Saeimas Cilvēktiesību komisijai *(lietas 93.lapa)*.

[4.3] Izvērtējot norādīto, tiesa atzina, ka ar lietas materiāliem nav gūts apstiprinājums pieteicēja norādītajam, ka 2008.gada 23.oktobra iesniegums aiznests atpakaļ uz kameru, kurā pieteicējs uzturējies pirms pārvietošanas uz citu ieslodzījuma vietas korpusu. Ņemot vērā, ka 2008.gada 23.oktobrī divi citi sūtījumi no pieteicēja tika pieņemti, reģistrēti un nosūtīti norādītajiem adresātiem, tiesa nav konstatējusi saprātīgu iemeslu, kādēļ tieši Juridiskās palīdzības administrācijai adresētais sūtījums nebūtu pieņemts un nebūtu reģistrēts.

[4.4] Tiesa nekonstatēja, ka */ieslodzījuma vieta/* administrācija jebkādā veidā būtu traucējusi vai ierobežojusi pieteicēja saraksti ar iestādēm, prokuratūru vai tiesu.

[4.5] Pamatojoties uz iepriekš norādīto, tiesa secināja, ka lietā savāktie pierādījumi ir pietiekoši, lai secinātu, ka nav konstatējama */ieslodzījuma vieta/* administrācijas veikta prettiesiska faktiskā rīcība, tādēļ pieteikums minētajā daļā ir noraidāms.

[4.6] No Administratīvā procesa likuma 92.panta secināms, ka atlīdzinājumu var prasīt vienīgi saistībā ar pamata prasījumu. Tā kā nepastāv tiesisks pamats */ieslodzījuma vieta/* administrācijas faktiskās rīcības atzīšanai par prettiesisku, pieteicējam nav tiesību prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par to.

Ņemot vērā minēto, pieteikums daļā par morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 300 apmērā ir noraidīts kā nepamatots.

[4.7] Saskaņā ar APL 126.panta trešo daļu, pieteicējam uzlikts pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 7.februāra spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Tiesa nepamatoti liedza pieteicējam tiesības ar zvērestu apliecināt savus paskaidrojumus.

[5.2] Tiesa nepamatoti atsaucas uz nosūtāmo notiesāto priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību reģistrācijas žurnālu, jo tajā laikā */ieslodzījuma vieta/* administrācija iesniegumus Juridiskās palīdzības administrācijai nereģistrēja, atsaucoties uz Kodeksa 50.pantā noteiktajām prasībām. Arī iesniegumu cietuma priekšniekam, kura saturs neatbilda likuma prasībām, nereģistrēja un atdeva uzreiz atpakaļ notiesātajam.

[5.3] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2007.gada 5.februāra tiesas sēdes protokolu lietā Nr.A42204305 ir pierādīts fakts, ka */ieslodzījuma vieta/* administrācija saņēmusi un iznīcinājusi citu pieteicēja iesniegumu. Arī Augstākās tiesas Sūdzību izskatīšanas nodaļas 2007.gada 17.augusta atbilde pierāda, ka pieteicēja Tieslietu ministrijai adresētā sūdzība kļūdaini tika nosūtīta Augstākajai tiesai. Līdz ar to tiesa nepamatoti uzskata, ka */ieslodzījuma vieta/* darbinieki nevar pieļaut kļūdas.

[6] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu un apelācijas sūdzību uzturēja, kā arī lūdza tiesu atļaut apstiprināt ar zvērestu pieteicēja paskaidrojumus. Atbildētājas pārstāves apelācijas sūdzību neatzina un lūdza pieteikumu noraidīt.

Administratīvā apgabaltiesa nopratināja liecinieces *S.Š.* un *M.K.*

Administratīvā apgabaltiesa noraidīja pieteicēja lūgumu ar zvērestu apliecināt paskaidrojumus, jo atzina, ka lietā ir citi pierādījumi par pieteicēja norādītajiem faktiem.

Motīvu daļa

[7] Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, liecinieču liecības, pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[8] Saskaņā ar Kodeksa 50.panta pirmo daļu (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 2008.gada 22.decembrim*) notiesātajiem ir tiesības rakstīt priekšlikumus, iesniegumus un sūdzības valsts iestādēm, sabiedriskajām organizācijām un amatpersonām. Notiesāto priekšlikumi, iesniegumi un sūdzības nosūtāmi pēc piederības un izlemjami likumā noteiktajā kārtībā.

Atbilstoši Ministru kabineta 2006.gada 30.maija noteikumu Nr.423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi" 43.2.apakšpunktā noteiktajam notiesātajam ir tiesības vērsties pie brīvības atņemšanas iestādes administrācijas ar mutisku vai rakstisku iesniegumu. Notiesāto iesniegumu,

sūdzību un priekšlikumu lietvedību kārto saskaņā ar normatīvajiem aktiem par iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu lietvedību valsts un pašvaldību institūcijās.

No minētajām tiesību normām izriet, ka notiesātajam ir tiesības vērsties pie brīvības atņemšanas iestādes administrācijas ar mutisku vai rakstisku iesniegumu, kā arī tiesības rakstīt priekšlikumus, iesniegumus un sūdzības valsts iestādēm un amatpersonām, savukārt ieslodzījuma vietai ir pienākums tos nosūtīt pēc piederības.

[9] Pieteicējs apgalvo, ka 2008.gada 23.oktobrī nodevis cietuma darbiniekam divus dokumentus: iesniegumu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam nosūtīšanai Juridiskās palīdzības administrācijai (turpmāk – Pieprasījums) un iesniegumu */ieslodzījuma vieta/* priekšniekam ar lūgumu Pieprasījumu nosūtīt par iestādes līdzekļiem (turpmāk – Iesniegums). Pieteicējs uzskata, ka atbildētāja ir veikusi prettiesisku faktisko rīcību, kas izpaudusies kā bezdarbība:

1) Pieprasījums netika nosūtīts Juridiskās palīdzības administrācijai;

2) Pieprasījums netika atdots atpakaļ pieteicējam.

Savukārt Atbildētāja apgalvo, ka iepriekš minētos dokumentus no pieteicēja vispār nav saņēmusi.

Tādējādi lietā ir strīds par to, vai atbildētāja saņēma no pieteicēja Pieprasījumu un Iesniegumu, vai atbildētājai bija pienākums Pieprasījumu nosūtīt Juridiskās palīdzības administrācijai, gadījumā, ja šāda pienākuma atbildētājai nebija, vai Pieprasījums bija jāatdod atpakaļ pieteicējam.

[10] Ievērojot minēto, vispirms noskaidrojams, kāda bija ieslodzīto iesniegumu un nosūtāmo vēstuļu pieņemšanas kārtība */ieslodzījuma vieta/* šajā lietā aplūkojamo notikumu laikā.

No lietas materiāliem izriet, ka */ieslodzījuma vieta/* 2008.gadā ieslodzīto personu priekšlikumi, iesniegumi un sūdzības tika pieņemtas, reģistrētas un uzskaitītas atbilstoši „Ieslodzīto priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību reģistrēšanas un uzskaites kārtībai ieslodzījuma vietās" (turpmāk – Kārtība), kura apstiprināta ar Pārvaldes 2005.gada 12.aprīļa rīkojumu Nr.46 (*lietas 218.-224.lapa*).

Minētā kārtība noteica to ieslodzījuma vietas priekšniekam adresēto apcietināto un notiesāto (turpmāk – ieslodzīto) priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību reģistrēšanas kārtību, kuri ietilpst viņa tiešajā kompetencē (Kārtības 1.1.1.punkts) un no ieslodzījuma vietas nosūtāmo, institūcijām un amatpersonām adresēto, ieslodzīto priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību uzskaites kārtību (Kārtības 1.1.2.punkts).

Tādējādi minētā kārtība attiecās tikai uz ieslodzījuma vietas priekšniekam, citām valsts institūcijām un amatpersonām adresētajiem iesniegumiem, bet neattiecās uz ieslodzīto saraksti ar privātajām personām.

[11] Saskaņā ar Kārtības 2.1.punktu katru darba dienu ieslodzītajiem tiek dota iespēja pašrocīgi ievietot aizzīmogotā kastītē savus priekšlikumus, iesniegumus un sūdzības. Apzīmogotā kastīte tās pašas dienas laikā tiek nogādāta cietuma priekšnieka dežūrējošajam palīgam vai citam ieslodzījuma vietas priekšnieka nozīmētam darbiniekam, kurš no saņemtajiem ieslodzīto priekšlikumiem, iesniegumiem un sūdzībām nošķir Kārtības 1.1.1. un 1.1.2.punktā minētos priekšlikumus, iesniegumus un sūdzības, kā arī sašķiro pēc piekritības pārējos.

Pēc sašķirošanas ieslodzījuma vietas priekšniekam, citām valsts institūcijām un amatpersonām adresētos iesniegumus atbildīgais darbinieks dienas pirmajā pusē nodod Administratīvajā un personāla daļā (Kārtības 2.1.3.punkts).

Administratīvās un personāla daļas darbinieks saņemtos ieslodzīto priekšlikumus, iesniegumus un sūdzības reģistrē īpaši šim nolūkam iekārtotā informācijas nesējā (žurnālā vai datora datu bāzē), no kuriem viens paredzēts ieslodzījuma vietas priekšniekam adresētu priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību reģistrēšanai, bet otrs – nosūtāmo priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību uzskaitei (Kārtības 2.2.1.punkts).

Tajā pašā dienā ieslodzījuma vietas priekšniekam adresētie priekšlikumi, iesniegumi un sūdzības tiek nodoti ieslodzījuma vietas priekšniekam, bet pārējie priekšlikumi, iesniegumi un sūdzības nosūtīti adresātiem – citām valsts institūcijām un amatpersonām (Kārtības 2.2.3.punkts).

[12] No atbildētāja paskaidrojumiem izriet, ka */ieslodzījuma vieta/* ieslodzījuma vietas priekšniekam adresētie priekšlikumi, iesniegumi un sūdzības tika reģistrēti „Ieslodzīto priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību reģistrācijas žurnālā", savukārt pārējām valsts institūcijām un amatpersonām adresētie priekšlikumi, iesniegumi un sūdzības tika reģistrēti „Nosūtāmo notiesāto priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību reģistrācijas žurnālā".

Tādējādi atbilstoši Kārtībai Pieprasījumam bija jābūt reģistrētam 2008.gada 23.oktobrī „Nosūtāmo notiesāto priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību reģistrācijas žurnālā Nr.82" (*lietas 91.-96.lapa*), bet Iesniegumam „Ieslodzīto priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību reģistrācijas žurnālā Nr.1/57" (*lietas 88.-90.lapa*).

Pārbaudot minēto žurnālu ierakstus, Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka 2008.gada 23.oktobrī ne Pieprasījums, ne Iesniegums nav reģistrēts. Lietā nav strīda, ka arī pēc minētā datuma šādi dokumenti nav reģistrēti.

[13] Tajā pašā laikā pieteicējs apgalvo, ka līdz 2008.gada decembrim */ieslodzījuma vieta/* ieslodzīto korespondenci, tajā skaitā valsts iestādēm adresēto, kas bija nosūtāma par ieslodzītā līdzekļiem, vispār nereģistrēja.

Pārbaudot minēto argumentu, Administratīvā apgabaltiesa konstatē turpmāk minēto.

[14] Kodeksa 50.panta otrā daļa noteic, ka notiesāto sarakste ar ANO institūcijām, Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisiju, Tiesībsarga biroju, prokuratūru, tiesu, aizstāvi, kā arī notiesātā ārvalsts pilsoņa sarakste ar savas valsts vai tās valsts diplomātisko vai konsulāro pārstāvniecību, kura pilnvarota pārstāvēt viņa intereses, nav pakļauta pārbaudei. Notiesāto sarakste ar ANO institūcijām, Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisiju, Tiesībsarga biroju, prokuratūru, tiesu, kā arī notiesātā ārvalsts pilsoņa sarakste ar savas valsts vai tās valsts diplomātisko vai konsulāro pārstāvniecību, kura pilnvarota pārstāvēt viņa intereses, tiek segta no brīvības atņemšanas iestādes līdzekļiem.

Kodeksa 50.panta otrās daļas otrais teikums, ciktāl tas neparedz apmaksāt no valsts līdzekļiem iesniegumu par administratīvā akta vai faktiskās rīcības apstrīdēšanu un juridiskās palīdzības pieprasījumu nosūtīšanu tiem notiesātajiem, kuriem nav līdzekļu, ar Satversmes tiesas 2008.gada 9.maija spriedumu, kas stājas spēkā 2008.gada 13.maijā, tika atzīts par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92.pantam un spēkā neesošu no 2008.gada 1.novembra.

No 2008.gada 23.decembra spēkā stājas Kodeksa 50.panta ceturtā daļa, kas paredz, ka notiesātā sarakste ar valsts pārvaldes iestādēm tiek segta no brīvības atņemšanas iestādes līdzekļiem, ja notiesātā personiskās naudas kartē nav līdzekļu un notiesātais apstrīd šo iestāžu izdotu administratīvo aktu vai faktisko rīcību, vai nosūta iesniegumu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības saņemšanai.

Tādējādi par brīvības atņemšanas iestādes līdzekļiem tiek nosūtītas notiesāto vēstules, kas adresētas ANO institūcijām, Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai, Tiesībsarga birojam, prokuratūrai, tiesai. Turklāt sarakste ar minētajām institūcijām netiek cenzēta.

No minētā izriet, ka līdz 2008.gada 1.novembrim sarakste ar valsts institūcijām un amatpersonām, kas neietilpa Kodeksa 50.panta otrajā daļā minētajā institūciju uzskaitījumā, notiesātajiem bija jāsedz no saviem līdzekļiem, neskatoties uz notiesātā finansiālo stāvokli.

Izvērtējot minētās tiesību normas kopsakarā ar Kārtības noteikumiem, secināms, ka visa ieslodzīto nosūtāmā korespondence, kura adresēta institūcijām un amatpersonām, neatkarīgi no tā, kurš nosūtīšanas izdevumus apmaksā (brīvības atņemšanas iestāde vai ieslodzītā persona), bija jāreģistrē, ievērojot Kārtību.

[15] Tādējādi tālāk lietā noskaidrojams, vai */ieslodzījuma vieta/* administrācija reģistrēja visu ieslodzīto nosūtāmo korespondenci, kura adresēta valsts institūcijām un amatpersonām, neatkarīgi no tā, kurš nosūtīšanas izdevumus apmaksā.

[16] Pieteicējs lietā iesniedzis */ieslodzījuma vieta/* Administratīvās un personāla daļas priekšnieces *S.Š.* atbildes uz pieteicēja 2007.gada 22.oktobra un 30.oktobra iesniegumu, kurā norāda, ka Latvijas Republikas Prezidenta

kancelejai un Tieslietu ministrijai adresētās vēstules */ieslodzījuma vieta/* Notiesāto personu vēstuļu reģistrācijas žurnālā netiek reģistrētas, jo neatbilst Kodeksa 50.panta noteiktajām prasībām (*lietas 183.lapa*).

Nopratināta kā lieciniece, *S.Š.* liecināja, ka pati minētās atbildes nesagatavoja, to darīja padotie, viņa tikai parakstīja. *S.Š.* paskaidroja, ka labi neatceras, kā notika ieslodzīto korespondences reģistrēšana */ieslodzījuma vieta/* 2008.gadā, taču atceras, ka visas vēstules kaut kur tika reģistrētas. Ja vēstulei nebija pievienota marka un aploksne, tā tika atdota vienības priekšniekam, to nereģistrējot. Administratīvajā un personāla daļā nonāca tikai tās vēstules, kuras bija jāsūta par cietuma līdzekļiem. Iesniegumi, kas adresēti cietuma priekšniekam, tika reģistrēti žurnālā (*lietas 259.lapas otrā puse*).

Nopratināta kā lieciniece, *M.K.* liecināja, ka 2008.gadā strādāja par */ieslodzījuma vieta/* Administratīvās daļas sekretāri un viņas pienākumos ietilpa reģistrēt tās vēstules, kuras bija jāsūta uz valsts iestādēm. Vēstules tika reģistrētas attiecīgajā žurnālā un nosūtītas par valsts līdzekļiem. Vēstules, kuras bija adresētas citām valsts iestādēm un kuras nosūtāmas par ieslodzītā līdzekļiem, pie liecinieces nenonāca, tās nonāca pie cenzora (*lietas 260.lapa*).

Tajā pašā laikā Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka „Nosūtāmo notiesāto priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību reģistrācijas žurnālā Nr.82" 2008.gada oktobrī dažos gadījumos tika reģistrētas arī tās ieslodzīto vēstules, kas adresētas Kodeksa 50.panta otrajā daļā neminētājām institūcijām. Tā 2008.gada 21.oktobrī ar reģistrācijas Nr.1309 reģistrēta *I.S.* vēstule, kas adresēta Juridiskās palīdzības administrācijai (*lietas 92.lapa*); 2008.gada 24.oktobrī ar reģistrācijas Nr.1329 reģistrēta *M.R.* vēstule Juridiskās palīdzības administrācijai (*lietas 94.lapa*); 2008.gada 27.oktobrī ar reģistrācijas Nr.1337 reģistrēta *V.Ļ.* vēstule Pārvaldei (*lietas 94.lapa*); 2008.gada 29.oktobrī ar reģistrācijas Nr.1350 reģistrēta *J.Ļ.* vēstule Pārvaldei (*lietas 95.lapa*); 2008.gada 31.oktobrī ar reģistrācijas Nr.1366 reģistrēta *J.Z.* vēstule Juridiskās palīdzības administrācijai (*lietas 96.lapa*).

[17] Izvērtējot *S.Š.* atbildes uz pieteicēja 2007.gada 22.oktobra un 30.oktobra iesniegumiem kopsakarā ar liecinieču liecībām, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka minētie pierādījumi apstiprina pieteicēja apgalvojumu, ka par ieslodzīto līdzekļiem nosūtāmo korespondenci, kas adresētas Kodeksa 50.panta otrajā daļā neminētājām institūcijām, iestāde nosūtīja pēc piekritības, bet nereģistrēja, kas apgabaltiesas vērtējumā neatbilst Kārtības prasībām.

Tomēr apgabaltiesa ņem vērā, ka notikumi, kas aplūkojami šajā lietā, risinājās 2008.gada oktobrī, kad spēkā jau bija stājies Satversmes tiesas spriedums, ar kuru Kodeksa 50.panta otrās daļas otrais teikums, ciktāl tas neparedz apmaksāt no valsts līdzekļiem iesniegumu par juridiskās palīdzības pieprasījumu nosūtīšanu tiem notiesātajiem, kuriem nav līdzekļu, tika atzīts par neatbilstošu Satversmes 92.pantam un spēkā neesošu no 2008.gada 1.novembra. Tādējādi iestāde 2008.gada oktobrī zināja par šis normas neatbilstību Satversmei un attiecīgi gadījumos, kad no ieslodzītā saņemts iesniegums par juridiskās palīdzības pieprasījumu, tas tika reģistrēts un par iestādes līdzekļiem nosūtīts

adresātam. Šādu iestādes rīcību apstiprina „Nosūtāmo notiesāto priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību reģistrācijas žurnālā" 2008.gada oktobra mēnesī reģistrētie sūtījumi, kas adresēti tieši Juridiskās palīdzības administrācijai. Turklāt minētie ieraksti izdarīti 2008.gada 21.oktobrī, 24.oktobrī, tātad faktiski tajā pašā laikā, kad, kā pieteicējs apgalvo, nodevis sūtīšanai savu Pieprasījumu.

Ievērojot visu iepriekš minēto, apgabaltiesa pieļauj, ka „Nosūtāmo notiesāto priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību reģistrācijas žurnālā" par ieslodzīto līdzekļiem nosūtāmā valsts iestādēm adresētā korespondence parasti netika reģistrēta, tomēr apgabaltiesa, balstoties uz iepriekš izdarīto pierādījumu izvērtējumu, atzīst, ka iesniegumi Juridiskās palīdzības administrācijai 2008.gada oktobrī tika reģistrēti „Nosūtāmo notiesāto priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību reģistrācijas žurnālā".

Tādējādi, ja pieteicējs būtu Pieprasījumu nodevis, tad ar lielu ticamību var apgalvot, ka šāda iesnieguma saņemšana tiktu reģistrēta „Nosūtāmo notiesāto priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību reģistrācijas žurnālā". Turklāt no „Nosūtāmo notiesāto priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību reģistrācijas žurnāla Nr.82" redzams, ka 2008.gada 23.oktobrī pieteicējs nodevis nosūtīšanai Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijai (tiesnesei *L.B.*) adresētu iesniegumu *(lietas 93.lapa, ieraksts Nr.1320)* un Saeimas Cilvēktiesību komisijai adresētu iesniegumu *(lietas 93.lapa, ieraksts Nr.1321)*. Tātad apstiprinās fakts, ka dokumenti no pieteicēja šajā dienā tika saņemti, taču Pieprasījuma saņemšanas fakts minētajā žurnālā nav fiksēts.

[18] Pieteicējs apgalvo, ka kopā ar Pieprasījumu nodevis Iesniegumu.

Kā jau apgabaltiesa iepriekš konstatēja, atbilstoši Kārtībai Iesniegumam bija jābūt reģistrētam „Ieslodzīto priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību reģistrācijas žurnālā Nr.1/57" (*lietas 88.-90.lapa*), taču šāda fakta nav.

Lai gan iepriekš apgabaltiesa konstatēja gadījumus iestādes rīcībā, kad korespondenci, kas adresēta Kodeksa 50.panta otrajā daļā neminētājām institūcijām, iestāde nereģistrēja (sk. *S.Š.* atbildes), kas apgabaltiesas vērtējumā neatbilst Kārtības prasībām, apgabaltiesa lietā nav konstatējusi iestādes pārkāpumus attiecībā uz ieslodzījuma vietas priekšniekam adresēto iesniegumu reģistrēšanas kārtību.

Pieteicējs gan ir norādījis uz */ieslodzījuma vieta/* administrācijas pieļautajām kļūdām dokumentu apritē, kā piemēru norādot gadījumu, kad Augstākajai tiesai kļūdaini nosūtīta sūdzība, kas adresēta Tieslietu ministrijai (*lietas 182.lapa*). Pieteicēja minētais piemērs apliecina, ka arī iestādes rīcībā tiek pieļautas kļūdas. Tomēr konkrētajā lietā nav pierādījumu, ka */ieslodzījuma vieta/* administrācija sistemātiski un apzināti pieļauj kļūdas ieslodzīto sarakstes apritē, līdz ar to nav pamata pieņemt, ka arī izskatāmajā gadījumā kļūdījusies ir tieši iestāde.

[19] Kā pierādījumu faktam, ka Pieprasījumu un Iesniegumu pieteicējs ir sagatavojis un nodevis cietuma administrācijai, pieteicējs iesniedzis viņa paša veiktās sarakstes uzskaites žurnāla kopijas.

Aplūkojot pieteicēja veikto sarakstes uzskaiti, redzams, ka ar kārtas numuru 3200 pieteicējs reģistrējis pieprasījumu JPA (acīmredzot – Juridiskās palīdzības administrācijai) par tulka palīdzību, kā dokumenta sagatavošanas datums norādīts 2008.gada 22.oktobris. Savukārt ar kārtas numuru 3203 pieteicējs reģistrējis lūgumu JC (acīmredzot – */ieslodzījuma vieta/*) priekšniekam, norādot atsauci uz dokumentu ar Nr.R3200 JPA (*lietas 250.-251.lapa*), kā dokumenta sagatavošanas datums norādīts 2008.gada 22.oktobris.

No citiem ierakstiem minētājā žurnālā redzams, ka pieteicējs ierakstus nav kārtojis hronoloģiski pēc datumiem, jo, piemēram, pēc 28.septembra seko 29.septembris, pēc 22.oktobra seko 19.oktobris, pieteicējs datumus ir arī labojis. Kā paskaidroja pieteicējs, tie esot izņēmuma gadījumi. Sākot rakstīt dokumentu, pieteicējs piešķirot dokumentam numuru. Viņa žurnālā norādītie datumi ir dokumenta sagatavošanas pabeigšanas datumi, tāpēc datumi dažreiz nesekojot viens aiz otra, jo viens dokuments uzsākts rakstīt ātrāk, bet pabeigts rakstīt vēlāk.

Izvērtējot iepriekš norādīto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja žurnāla ieraksti liecina, ka pieteicējs ar pietiekamu skrupulozitāti ir veicis savas sarakstes uzskaiti, līdz ar to ar lielu ticamību var pieņemt, ka pieteicējs patiešām uzsācis Pieprasījuma un Iesnieguma sagatavošanu, taču, ņemot vērā pieteicēja iespējas jebkurā laikā brīvi labot un papildināt savus ierakstus, norādot datumus arī jauktā secībā, apgabaltiesa objektīvi nevar pārliecināties par ierakstu atbilstību faktiskajiem apstākļiem. Līdz ar to apgabaltiesa uzskata, ka ar pieteicēja žurnāla ierakstiem neapstiprinās fakts, ka pieteicējs Pieprasījumu un Iesniegumu pabeidzis sagatavot 2008.gada 22.oktobrī un 23.oktobrī nodevis cietuma administrācijai.

Turklāt gan no pieteicēja veiktās sarakstes uzskaites, gan no iestādes sarakstes reģistrācijas žurnāliem redzams, ka pieteicējs sagatavojis un nodevis nosūtīšanai vidēji vismaz 2-3 dokumentus gandrīz katru dienu. Savukārt no pieteicēja paskaidrojumiem izriet, ka pieteicējs 2008.gada 27.oktobrī pārvietots uz citu kameru, 29.oktobrī etapēts uz */ieslodzījuma vieta/1*, */ieslodzījuma vieta/* atgriezies tikai 5.decembrī un ievietots citā kamerā. Pastāvot šādiem apstākļiem, kad pieteicējam bieži mainītas uzturēšanās vietas ieslodzījumā, kā arī ievērojot pieteicēja lielo sarakstes apjomu, apgabaltiesa pieļauj, ka konkrētajā gadījumā varēja kļūdīties arī pats pieteicējs, kas, iespējams, ir par iemeslu pieteicēja apgalvojumam, ka Pieprasījums un Iesniegums tika nozaudēti.

[20] Apkopjot visu iepriekš minēto, apgabaltiesa secina, ka lietā nav pierādīts, ka pieteicējs cietuma administrācijai Pieprasījumu un Iesniegumu ir nodevis. Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa nekonstatē pieteicēja norādīto iestādes prettiesisko faktisko rīcību - Pieprasījuma nenosūtīšanu un neatdošanu atpakaļ pieteicējam.

[21] Pieteicējs apelācijas sūdzībā norāda uz pirmās instances tiesas pārkāpumu, nedodot pieteicējam iespēju apstiprināt savus paskaidrojumus ar zvērestu.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 224.panta pirmo daļu, ja citu pierādījumu nav vai arī tie nav pietiekami droši, pieteicējs – fiziskā persona var pēc tiesas uzaicinājuma apstiprināt ar zvērestu savus paskaidrojumus, kas satur ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņa prasījumi vai iebildumi.

Tādējādi minētā tiesību norma piešķir tiesai tiesības, nevis uzliek pienākumu uzaicināt pieteicēju dot zvērestu, ja pieteicējs šādu lūgumu ir izteicis. Administratīvā apgabaltiesa nesaskata pirmās instances tiesas rīcībā pārkāpumus, izmantojot ar likumu piešķirto rīcības brīvību No pirmās instances tiesas sēdes protokola (*lietas 168.lapa*) redzams, ka tiesa izvērtējusi un noraidījusi pieteicēja lūgumu par zvēresta došanu, norādot, ka lietā ir citi pierādījumi, kas tiesas ieskatā ir pietiekami lieta izskatīšanai.

[22] Administratīvā procesa likuma 92.pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

No minētā izriet secinājums, ka atlīdzinājumu var prasīt vienīgi saistībā ar pamata prasījumu (par administratīvo aktu vai par faktisko rīcību).

Tā kā, izskatot lietu, apgabaltiesa secināja, ka nav konstatējama prettiesiska */ieslodzījuma vieta/* administrācijas faktiskā rīcība, tad attiecīgi pieteicējam nav tiesību prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par to.

Līdz ar to pieteicēja prasījums par morālā kaitējuma atlīdzinājumu ir noraidāms kā nepamatots.

[23] Administratīvā procesa likuma 126.panta trešā daļa noteic, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā. Šādos gadījumos tiesa pieteicēja pienākumu samaksāt valsts nodevu attiecīgajā apmērā norāda sprieduma rezolutīvajā daļā. Ja pieteicējs triju mēnešu laikā neiesniedz tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu, tiesa sprieduma norakstu nosūta tiesu izpildītājam izpildei. Šajā daļā paredzētais pieteicēja pienākums pieteikuma noraidīšanas gadījumā samaksāt valsts nodevu nav attiecināms uz tiem pieteicējiem, kuri pieteikumu iesnieguši par administratīvo aktu sociālās drošības jomā (pensijas, pabalsti u.tml.).

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2009.gada 29.aprīļa lēmumu pieteicējs atbrīvots no valsts nodevas (Ls 20) samaksas pilnā apmērā par pieteikuma iesniegšanu. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2011.gada 4.marta lēmumu pieteicējs atbrīvots no valsts nodevas (Ls 10) samaksas pilnā apmērā par apelācijas sūdzības iesniegšanu.

Tā kā pieteicēja apelācijas sūdzība ir nepamatota, un pieteikums tiek noraidīts, pieteicējam saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta trešo daļu, uzliekams pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu Ls 30 apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā.

[24] Lai gan pirmās instances tiesa spriedumā nepamatoti atsaukusies uz Kodeksa 50.panta tiesību normām, kas nebija spēkā lietā vērtējamo notikumu brīdī, tas nav ietekmējis lietas gala iznākumu, tāpēc atzīstams, ka pirmās instances tiesas spriedums kopumā ir pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt *B.K.* pieteikumu par */ieslodzījuma vieta/* administrācijas faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku un par morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja *((paraksts))* S.Liniņa

Tiesneši *(paraksts)* I.Amona

(paraksts) V.Poķis

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese S.Liniņa
Rīgā, 2013.gada 30.janvārī